

Verkoopprijs € 2,50 - waarvan € 1,00 - voor de verkoper

TREF MAGAZINE

Nummer 0 - november 2011

mensen van om de hoek

JEZELF VINDEN BIJ MEK

De kracht van de keuken

**SONGÛL LEEFT
VOOR HAAR KINDEREN**

'Ze maken me gelukkig'

WAAR ZIJN DE IDEALEN?

vraagt student Levin zich af

**DE PASSIE VAN
EEN MOTORRACER**

Vincent over de band met zijn band

JENNY'S LUISTEREND OOR

Problemen benaderen met humor

AFKICKEN VAN DE METHADON

Bram gelooft weer in zichzelf

*'Mijn droom?
Superrijk en
superberoemd
worden!'*

STELLA

TREF *magazine over mensen van om de hoek*

Hoe ziet de wereld eruit van de jongen met de verstandelijke beperking die een straat verder beschermd woont? Wie is toch die man die elke zaterdag met een ponykar door het park rijdt? Waar haalt de oude marktkoopvrouw die jaar in jaar uit haar breiwol op de markt verkoopt al haar spreuken en wijsheden vandaan? En wat motiveert de moeder die elke dag haar autistische zoon van en naar het dagverblijf aan de overkant brengt?

In het maandblad TREF tref je mensen van om de hoek. Zij vertellen hun persoonlijke verhaal, wat hen beweegt en motiveert, en wat hun dromen en teleurstellingen zijn. Niets is gek in TREF. Het tijdschrift biedt inzicht in de beweegredenen van onze burens en wil hierdoor het wederzijds begrip in de samenleving versterken.

Dat het nu eens een keertje niet over BN'ers, mode, eten, economie, gezondheid of bijvoorbeeld politiek gaat, maakt TREF al speciaal. Maar wat het maandblad écht bijzonder maakt, is de manier waarop het gemaakt en verspreid wordt. De initiatiefnemers van TREF willen graag dat juist die mensen van om de hoek er ook wat aan hebben. Op financieel gebied, op educatief gebied en op sociaal/maatschappelijk gebied.

Inkopen en verkopen van TREF

TREF werkt niet met abonnementen. TREF werkt met instellingen, organisaties en bedrijven die zich inzetten voor mensen voor wie (re)integratie in de maatschappij belangrijk is. Die organisaties schaffen een aantal exemplaren van TREF aan en verkopen die voor het inkoopbedrag (€ 1,50 per exemplaar) aan hun cliënten. De cliënten verkopen TREF voor € 2,50 aan familie, vrienden en bekenden. Zo leren ze handelen en omgaan met geld en verantwoordelijkheid en het is nog een leuke financiële stimulans ook! Dat het blad daarbij over henzelf, over jullie en ons gaat, maakt het nog leuker!

COLOFON

TREF

Redactie/informatie:
Aureliavinder 58
8016HC Zwolle
tel. 038-4653244

Aan TREF werkten mee:

Mathilde van Hulzen
Marijke Mosterman
Tobe Krijger
Janneke Pelle
en anderen

Foto voorpagina: Harry ten Klooster
Middenpagina: Thijs Mosterman

TREF is een uitgave van
Magnolia B.V. Meppel

Niets uit deze uitgave mag op enigerlei wijze worden gereproduceerd of vermenigvuldigd zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever kan niet aansprakelijk worden gesteld voor persoonlijke of materiële schade, veroorzaakt door onjuiste informatie in de redactionele kolommen. Uitspraken van columnisten of geïnterviewden in TREF hoeven niet overeen te komen met de mening van de redactie.

TREF in TREF 0:

Strijdbare **Bram** laat z'n drugsverleden achter zich **3**

Bochten, wegen, vrijheid en motoren: **Vincents** Passie **4**

Tobe Krijger en zijn dagelijkse beslommeringen **6**

Dennis terug in de schoolbankjes **7**

De tuin vol emoties van **Marianne Groos** **8**

Mek, zijn ethiopische restaurant en zijn plannen **10**

Jenny over haar zwerfjongeren: 'maak eens een praatje!' **14**

Janneke Pelle ontmoet Rare Mensen **18**

Songül poetst, zorgt, voedt op en droomt van een vaste baan **19**

Stella weet wat ze wil: superrijk en superberoemd worden **20**

Student **Levin**: 'waar zijn de mensen met idealen?' **23**

*RIBW Groep
Overijssel
is altijd
op zoek
naar het
beste voor
de cliënt*

‘IK GELOOF WEER IN MIJZELF’

De ene cliënt van de RIBW Groep Overijssel heeft andere behoeftes dan de andere. Wat innovatieve oplossingen betreft timmert de organisatie hard aan de weg. Vorig jaar is de Overbruggingszorg geïntroduceerd met de bijbehorende huizen in Zwolle en Vriezenveen. Bram Beijerling is een van de bewoners van de Zwolse IJsselhof, en het bevalt hem er prima. ‘Het komt wel weer goed met mij.’

Oplettende voorbijgangers hebben hem misschien wel eens zien vissen in de Nieuwe Vecht bij de Zwolse IJsselhof. Bram Beijerling (39) woont nu alweer een tijdje in het mooie, nieuwe Overbruggingshuis in de indrukwekkende villa. Hij voelt zich er op z’n plek en dat is fijn, want hij heeft het niet makkelijk. ‘Ik heb 23 jaar gewerkt, maar ik begon steeds meer alcohol, heroïne, cocaïne en speed te gebruiken, allemaal m’n eigen schuld. Op een gegeven moment ging het mis. Vorig jaar ben ik afgekickt in een kliniek en daarna ben ik hier gekomen’, vertelt hij. ‘Ik heb ADHD en neuropathie, dat is een zenuwziekte die met veel pijn gepaard gaat. Ik had van alles geprobeerd, maar niets hielp. Tot ik hier kwam. Hier werd ik serieus genomen. Men adviseerde me om naar het Behandelcentrum Neuropathische Pijn in Soest te gaan. Daar werken ze onder andere met acupunctuur. Ik wist niet wat me overkwam! Het werkte meteen!’

Vick Nieuwenhuis is woonbegeleider met coachende en coördinerende taken. ‘Een overbruggingsperiode was voor Bram heel belangrijk’, vertelt ze. ‘Zo konden we uitzoeken waar hij het meeste behoefte aan had. We kijken dan naar de acht levensgebieden en, specifiek voor de IJsselhof, we kijken naar de wensen en dromen van de gasten. Daarbij richten we ons op

de kwaliteiten. Bij Bram zijn dat z’n zorgzaamheid voor anderen en z’n rechtvaardigheidsgevoel. Zo past hij op een bootje hier naast, in ruil voor dat hij erop mag vissen, dat heeft hij met de eigenaar overlegd. Dit sluit prima aan bij ons doel om wijkgericht te werken. Verder bleek al snel de prioriteit bij het lichamelijk functioneren te liggen. Als het gaat om wonen, werken en welzijn is het essentieel dat de pijn wordt bestreden.’ Het Overbruggingshuis is een perfecte plek voor Bram. ‘Hier heb je de tijd en de ruimte om de juiste plek voor een cliënt te vinden. Anders hadden we Bram van de ene naar de andere plek moeten schuiven en dat komt het welzijn natuurlijk niet ten goede.’

Bram is aan het afkicken van de methadon en dat is niet eenvoudig. Maar hij gaat ervoor. ‘Mede dankzij de grote steun van mijn ouders en mijn goede vriendin Truus heb ik weer hoop. De RIBW gelooft in mij, de dokter in Soest gelooft in mij en ik geloof ook weer in mezelf. Twee jaar geleden had ik niet gedacht dat ik ooit zover zou komen en dat ik hier zou zitten vissen.’ Hij lacht. ‘En ik heb al heel wat brasems, voorns en snoekbaarzen naar boven gehaald! De IJsselhof is een perfecte plek, letterlijk en figuurlijk. Het komt wel goed met mij.’

BRAM

Foto: Gerlinde Schrijver

VINCENT

Als mensen Vincent in zijn kind-jaren vroegen wat hij later wilde worden, antwoordde hij altijd: 'gek of motorrijder'. Het werd het laatste. Hoewel je toch een beetje waanzinnig moet zijn om met 300 kilometer per uur een circuit te lijf te gaan. 'Dat ongelooflijke beest moet je zien te temmen.'

Vincent Gaus over zijn liefde voor motorracen:

'DE ULTIEME VORM VAN IN HET MOMENT LEVEN'

Vincent Gaus stapte op zijn achtste op een motor om te leren crossen. Nu is hij dertig en leert hij andere motorrijders dagelijks de fijne kneepjes van het vak. Of het nu een snelweg is, een offroad-route in de blubber, een haarspeldbocht op een berg tijdens een van zijn buitenlandse motorreizen of een circuit: de Amsterdammer voelt zich thuis op zijn BMW R 1200 GS Adventure.

Onlangs behaalde hij een persoonlijke overwinning door de MSI-cup op het circuit van Zandvoort te winnen, met een rondetijd van 2:04. 'Ik had een underdogpositie, mijn motor was tijdens het opwarmrondje stuk gegaan en ik moest op een oude bak rijden. Dat ik alle perfect uitgeruste racers een voor een voorbij ging, gaf een enorme kick.'

Almachtig

Hoewel je als motorracer goede apparatuur nodig hebt en fysiek in goede conditie moet zijn, is het racen volgens Vincent vooral een mentale kwestie. 'Je moet het parcours razendsnel kunnen lezen en je moet lef hebben. Durven loslaten. Een motor is geen auto, het is voor mij niet zomaar een vervoersmiddel. Met een motor word je één, het is alsof je zelf twee wielen krijgt met bergen PK's. Je wordt almachtig, geen duizend paarden die je bij zouden kunnen houden. Een onbeschrijflijk gevoel.'

Vincent geeft onder de naam Motortrainer Vincent verschillende soorten lessen aan liefhebbers, waaronder een bochtentrai-

ning. Voor een automobilist is het slechts een kwestie van het stuur een beetje naar links of naar rechts draaien, maar voor motorrijders is dat anders, verzekert Vincent. 'Een bocht is energie. Het is spelen met de kracht die speelt tussen de band en het wegdek.' Rubber speelt daarin een belangrijke rol: de band plakt als het ware een beetje vast aan het wegdek, waarmee eindeloos geëxperimenteerd kan worden. Vincent streeft in elke bocht naar perfectie: het moet zo soepel en zo hard mogelijk, onder volledige beheersing. Niet alleen op het circuit, maar ook onderweg naar de supermarkt. 'Je geeft niet, je néémt een bocht. Het is een samenspel van overgave en lef.'

Band met band

Als Vincent een goede rit heeft gehad en echt iets beleefd zegt te hebben met zijn motor, dan kijkt hij bij aankomst altijd als eerste naar de banden. 'Het liefst zie ik de stukken eraan hangen. Je bouwt echt een band op met een band. Soms zou ik er stiekem zomaar even aan willen likken.' Vincent werd echter meer motorrijder dan gek, dus die drang heeft hij tot nu toe nooit in de praktijk gebracht.

De afgelopen zomer reed Vincent Gaus op het circuit van Alès in Zuid-Frankrijk. Hij mocht gebruik maken van de aller nieuwste en aller snelste motoren, iets wat voor hem normaal gesproken financieel onhaalbaar is. Er ging een wereld voor hem open. 'Ik noem het "het gevecht met de beer". Je rijdt op een circuit met een machine onder je die zóveel power bezit, dat ding kan alles aan wat jij hem opdraagt en nog eindeloos veel meer. Dat ongelooflijke beest moet je zien te temmen, en tegelijkertijd verleg je met behulp van dat beest je eigen grenzen.'

Het met honderden kilometers per uur rond racen gaat gepaard met de nodige risico's, weet Vincent. De mix van opperste concentratie en adrenaline moet daarom perfect in balans zijn, overmoed of afleiding kunnen rampzalige gevolgen hebben. 'Eén enkele gedachte aan iets anders kan fataal zijn met die snelheden. Dat maakt het circuitracen de ultieme vorm van in het hier en nu leven.'

LATER

VOOR JE HET WEET

Vier oktober, het was diierendag. De nacht daarvoor had ik nog een kaasvlaggetje uit het sleutelgat van de achterdeur gehangen. Gewoon met het idee om stil te staan bij dat het toch steeds eens per jaar diierendag is.

Die morgen was ik even naar mevrouw Ten Draak gegaan met wat eierdozen. Ze spaart die namelijk voor een creatieve hobby en ik had ze toch over. Ik belde aan en toen ze de deur opendeed... wat hoorde ik? Nou? Jawel, een koekoek.

Mevrouw Ter Draak wees triomfantelijk met haar linkerwijsvinger in de lucht: *'Hoor, ieder half uur één keer en op ieder heel uur koekoekt ze precies het aantal keren van dat uur'*. Ik keek haar aan en wilde zeggen: *'Zo gaat u mooi met uw tijd mee'*, maar zij was me voor: *'Zo hoor ik de koekoek door de tijd heen en denk ik aan arme dieren'*. Ik vond het bijzonder wat ze zei en ik mocht nu 'Aag' zeggen.

Ze had zichzelf vandaag de klok cadeau gegeven, als herinnering aan haar grasparkiet die vorige maand was overleden. Ik ben blij voor Aag, dat het nu allemaal weer loopt.

We gingen zitten aan de keukentafel. *'Een koekoeks-klok moet trouwens heel recht hangen. Anders komt de koekoek er beslist niet uit en gaat de tijd stilstaan'*. Ik knikte en keek hoe Aag rondjes draaide met haar wijsvinger in de lucht en zei: *'Als je dat niet weet, geloof je misschien dat je koekoek slaapt, of dat je je klok moet aandraaien'*.

Dat Aag zielsveel van dieren weet, dat bleek wel toen ze erover vertelde. Op de achterkant van wat kassabonnen, gevonden in mijn eierdozentas, heb ik wat kunnen noteren. Zeker goed om te onthouden voor een verhaal, want voor we het wisten vergaten we de tijd.

Tobe Krijger is zinnengever en beeldenschepper. Hij noteert zijn gedachten en ideeën graag in opschrijfboekjes, of liever nog achterop sigarendozen, kassabonnen of rondom bierviltten.

Daaruit maakt hij dan weer zijn verhalen en gedichten.

~Tobe's Blogsite: tobekrijger.wordpress.com ~Tobe op twitter: [Twitter.com/tobekrijger](https://twitter.com/tobekrijger)

DE SMAAK VAN HET LEREN

DENNIS

Geef Dennis van Gerner (42) wat plankjes en een paar spijkers en hij maakt er in een handomdraai een mooie commode van of een plantenbak of een tuinkastje. Gaf je hem een leesboek, dan ging het wat minder vlot. Tot voor een tijdje terug. Want toen besloot Dennis zijn kennis van lezen en schrijven op te halen met een cursus Lezen en Schrijven.

Je kunt zien dat er een ambachtsman woont in het leuke huis in de volkswijk. De ombouw van de markies ziet er bijvoorbeeld deskundig uit, evenals het schuurtje in de tuin. Dennis van Gerner is dan ook goed met hamer en zaag. 'Geef mij maar een paar plankjes met wat spijkers', zegt hij. 'Daar kan ik meer mee dan met bijvoorbeeld een computer.' Dennis houdt van werken met z'n handen. Het lezen en schrijven schoot er altijd wat bij in, vooral omdat de basis ervoor in zijn jeugd nooit goed werd gelegd. 'Ik ben op vijfjarige leeftijd aangereden door een auto', legt hij uit. 'Het was een ernstig ongeluk en ik ging een aantal jaren ziekenhuis in en ziekenhuis uit, juist op de leeftijd waarop je leert lezen en schrijven.'

Van uitkering naar werk

Uiteindelijk knapte Dennis weer op, zij het met één nier. 'Ik ging naar het voortgezet bijzonder onderwijs en daar leerde je vooral met je handen werken. Het lezen en schrijven hing er wat bij.' Na de middelbare school zat Dennis een aantal jaren in de bijstand. 'Je valt dan in een gat', vertelt hij. 'Je verleert er alles door.' Op een gegeven moment werd hij afgekeurd. 'En dat wilde ik helemaal niet! Ik wilde juist aan het werk. Dus toen ben ik via het UWV, dat toen nog GAK heette, aan het werk gegaan. Eerst bij een bedrijf dat speeltoestellen maakte, en nu werk ik in Genemuiden bij een tapijtfabriek. Het liefst zou ik natuurlijk gewoon het echte ambachtelijke

timmerwerk willen doen, dus daar ben ik nog wel naar op zoek.' Ondertussen was Dennis getrouwd en vader geworden. 'Ik wilde m'n kinderen voorlezen, maar dat lukte niet goed. Dus toen er een foldertje van ROC Landstede in de bus viel over de cursus Lezen en Schrijven, heb ik me aangemeld.'

Nooit te oud om te leren

De cursus beviel Dennis goed. 'Je kreeg eerst een aantal testjes zodat ze konden kijken wat je wel en niet kan. Ik kon het op zich allemaal wel, maar het ging heel langzaam. Als ik huiswerk zat te maken, zei m'n zoontje "Pappa, dat moet je zo doen." Hij wist het nog beter dan z'n vader. En dan legde ik hem uit: "pappa kan wel lezen en schrijven, maar hij heeft er gewoon wat meer moeite mee." De d's en de t's, pannenkoeken of pannenkoeken, tegenwoordige tijd, verleden tijd en voltooide tijd, dat soort dingen vond ik lastig. Ik wist ook niet dat er van die handige trucjes als kofschip waren.' Maar het gaat steeds beter. 'Ik heb inmiddels het eerste certificaat Lezen en Schrijven gehaald en ga nu voor het tweede.' Dennis heeft de smaak van het leren te pakken gekregen. 'Ik wil eigenlijk het diploma ondersteunend timmerman halen. En ook zou ik nog wel een computercursus willen volgen en Engels willen leren.' Dennis is blij dat hij de stap heeft genomen om weer de schoolbankjes in te duiken. 'Ik zou tegen iedereen willen zeggen: trek de stoute schoenen aan. Want je bent nooit te oud om te leren!'

GIFTIG

Bij de bloemenkraam met het bord waarop met wit krijt stond geschreven 'Valt je nieuwe partner nogal tegen? Tijd om jezelf een bloemetje te geven!' stond een rij.

'Wat mag het zijn?', vroeg de stevige blonde bloemiste aan een vrouw met een fiets. 'Doe maar twee bossen van die blauwe.'

'U weet dat die giftig zijn voor katten en kinderen?', vroeg de bloemiste.

De vrouw keek eens achterom. Daar zat een jongetje achterop haar fiets. Het jongetje keek stoïcijns voor zich uit.

De vrouw haalde haar schouders op.

En keerde weer naar de stevige blonde bloemiste.

'Och...nouja', zei ze. 'Doe maar gewoon hoor.'

Margriet Wesselink (31) is journalist.

Ze woont in Amsterdam en droomt over radijsjes eten in Noord-Korea, onbeperkt ranonkels voor iedereen en de officiële afschaffing van het woord 'zodoende'.

Tuin vol emoties
**'KIIJK,
HIER STAAT
HET BLOEMETJE
VAN
ONS MOE'**

Marianne Groos tuiniert met passie. Ze vindt het heerlijk ontspannend om met haar handen in de aarde te wroeten. Plantennamen interesseren haar niet; genieten staat voorop, liefst samen met anderen. 'Tuinieren, dat zouden meer mensen moeten doen.'

De Nijmeegse tuin van Marianne Groos ligt rondom haar nieuwbouwhuis, verscholen in een rustige zijstraat. Aan het begin van de herfst verkleuren de hoge grassen langzaam van groen naar bruin, de tulpenboom pronkt met goudgele bladeren.

'In mijn tuin staan vooral herinneringen', vertelt Marianne, terwijl we door haar tuin wandelen. 'Bijvoorbeeld deze skimmia, dat was eerst een takje dat ik over had na het maken van een kerststukje met mijn tuinclub. Dat heb ik in de grond gestoken en nu denk ik elke keer terug aan die gezellige avond als ik deze skimmia zie.'

Ze wijst op een ander plantje. 'Dat heb ik eens stiekem meegenomen op vakantie. En kijk, hier staat het bloemetje van ons moe. Geen idee hoe dat plantje heet en de kleur past helemaal niet bij de andere bloemen. Maar dat kan me niet schelen, want het geeft me telkens weer fijne herinneringen aan mijn moeder. Zo is mijn tuin beetje bij beetje gegroeid. Ik weet precies waar elke plant vandaar komt. In een catalogus een plant uitzoeken? Nee, dat doe ik nooit.'

'Toen dacht ik: het heeft zo moeten zijn'

Heel bijzonder voor haar is de roos Queen Elizabeth die ze in 1976 als verjaardagscadeau kreeg. 'Mijn moeder zei een week voor mijn verjaardag: kom we gaan die roos voor je kopen, want die wil je zo graag, het geeft niks dat je nog niet jarig bent. Een paar dagen later overleed ze, heel plotseling. Toen dacht ik: het heeft zo moeten zijn. Die roos is later bevroren

'Als ik aan de winter denk en de rijp die dan zo mooi op de planten ligt, dan geniet ik nu al'

in een strenge winter, maar ik heb 'm erdoor gesleept en nu staat hij weer vol bloemen. Prachtig. Zo kijkt mijn moeder toch nog mee naar mij. Dat is zo'n fijn gevoel.'

'Doen wat ik zélf wil'

Marianne heeft langzaam haar eigen tuinstijl ontwikkeld. In het begin liet ze zich nog sterk beïnvloeden door wat anderen ervan vonden. 'Zo wilde ik het liefst allemaal ronde vormen en lijnen in de tuin, want daar hou ik van. Maar de specialist die me bij de aanleg hielp, zei dat het juist allemaal recht moest omdat het huis ook modern en strak is. Daar heb ik nu best wel spijt van.'

Naderhand heeft ze wel overwogen om de paden rond te laten lopen. 'Maar toen kreeg ik weer negatieve reacties van mensen waarvan ik denk dat ze verstand van zaken hebben. Nu heb ik achterin de tuin toch een rond paadje aangelegd en dat laat ik nu doorlopen in het grind. Ik leer dus om dingen te doen in mijn tuin zoals ik dat zélf wil.'

Zo'n verhaal heeft ze ook over de vijverbak, die onder een boom op het grind staat. Eigenlijk is het een groot doopvont uit de plaatselijke kerk. 'Onder die boom groeide nooit iets, ik werd er misnoedig van. Toen konden we die bak krijgen en iedereen zei: die moet je ingraven. Of op gras plaatsen. Maar dat heb ik allemaal niet gedaan. Gewoon op het grind neergezet, waterlelies erin en maar zien hoe het zou worden. Nou is 'ie hartstikke leuk. Binnenkort komt er betongaas in, zodat de kleinkinderen er niet in kunnen vallen.'

MARIANNE

Dat er inmiddels enkele knaloranje papavers dwars door het grind groeien, deert haar niet. 'Voor de rest heb ik roze en paarse tinten, maar die planten bloeien toch nog niet als de papavers staan te schitteren. Als ik die oranje bloemen zie, fleur ik weer helemaal op.' Ze lacht: 'Bovendien komen ze van tante Truus.'

Ook trekt ze zich steeds minder aan van kritiek. 'Ik had een prachtige rozenstruik, Guirlande d'Amour. Die moest eruit vanwege het nieuwe tuinhuis en toen heb ik 'm verhuisd en kort geknipt. Bij de verkeerde tak, volgens een deskundige. Zoiets zie ik dus niet. Is dat belangrijk? Nou ja. Eigenlijk niet natuurlijk, want hij bloeit weer volop. Ik probeer dus minder bang te zijn om iets te verknallen.'

Marianne weet wel waar al die onzekerheid vandaan komt. 'Ik had vroeger een minderwaardigheidscomplex. Dat heb ik op veel terreinen overwonnen, maar bij de tuin komt het weer naar boven.'

Gelukkig beleeft ze vooral veel plezier aan de tuin. 'Als ik op mijn balkon sta en naar beneden kijk, ach dan kan ik zó genieten! Zoals de gele voorjaarsbloemen die tussen de paarse maagdenpalm omhoog komen, dat zijn echt cadeautjes.'

Kabouterpad

Door een ziekte kan Marianne niet meer zoveel in de tuin werken als voorheen. 'Dat vind ik heel erg. Over een tijdje voel ik me vast weer beter, maar mijn energie komt nooit helemaal weer terug naar het oude niveau. Maar met 80% kan ik ook wel werken in de tuin hoor.'

Ze noemt dat trouwens 'boesteren'. 'Lekker hele kruiwagens vol zand wegwerken, zodat het zweet van mijn gezicht gutst. Heerlijk met mijn handen in de aarde wroeten. Zo fysiek bezig zijn in de tuin maakt mijn hoofd leeg en geeft me ontspanning. Kwam ik vroeger van een vergadering thuis in mijn mantelpakje en op hoge hakken, dan zette ik meteen mijn tas neer in de voortuin en hup, even wat onkruid weghalen.' Volgens Marianne heeft iedereen baat bij tuinieren. 'Mensen

krijgen tegenwoordig een burn-out van al dat harde werken en hun jachtige bestaan. De tuin geeft je de kans om pas op de plaats te maken.'

Marianne vindt het ook belangrijk om haar tuin te delen met familie. Haar tweede tuin bij een vakantiehuisje in Egmond a/d Hoef krijgt binnenkort een kabouterpad voor de kleinkinderen. 'Ik was bezig met brandnetels uittrekken en toen zag ik ineens dat pad. Inmiddels heb ik al een hele grote, vreselijk lelijke kikker uit de tuin van mijn buurvrouw gekregen en die komt als wachter aan het begin van dat paadje te staan. En ik verzamel goedkope, plastic tuinkabouters, die komen er ook bij. Ja, wie koopt er nu plastic kabouters, maar niemand hoeft ze te zien, alleen de kinderen. Dat lijkt me super! Er staat al een hulst die nogal kaal is aan de onderkant, die knip ik verder bij en dan hebben ze daar een hutje. Plus een paar paddenstoelen om op te zitten, gewoon een paaltje met een plankje erop dat in rood met witte stippen is geschilderd. Straks is het helemaal hun eigen plekje waar ze hun fantasie de vrije loop kunnen laten. En als er een bloemenborder voor moet wijken, wat dan nog. Ik vond dat als kind ook geweldig, met de padvindsters het bos in en daar uren spelen.'

'Nu komt die droom uit, fantastisch!'

Inmiddels is de tuin in Egmond een fijne vakantieplek geworden voor haar kinderen, hun partners en de kleinkinderen. 'Geweldig, want met die gedachte hebben mijn man en ik dat huisje ook gekocht. Nu komt die droom uit, fantastisch. Het is echt ons familiehuisje.'

Marianne deelt de tuin ook graag met vogels en andere dieren, klein of groot. 'Dit kleine bakje is voor de kikkers en de egels. Ik griezel wel hoor, als ik een pad tussen de planten aantref, maar die hoort er ook bij. Mijn vader tuinierde al zonder kunstmest of chemische bestrijdingsmiddelen, dat doe ik ook.' Verder probeert ze zo min mogelijk werk ervan te hebben, zodat ze zonder zorgen op vakantie kan. 'Daarnaast moet een tuin een betaalbare hobby blijven. Niet alleen dure, exclusief ontworpen en aangelegde tuinen zijn mooi. Kijk maar naar de mijne.'

Amsterdammer uit Ethiopië richt een restaurant op voor jonge mensen met diverse problemen

JONGEREN VINDEN ZICHZELF TERUG BIJ MEK

Bij Mek thuis in de Ethiopische hoofdstad Addis Abeba rook het vroeger vaak naar keywot, een traditioneel gerecht van gestoofd rundvlees. Dat kwam door Mek's moeder, die altijd in de keuken in de weer was met pruttelende pannen. Het was namelijk een zoete inval bij Mek thuis: de deur stond altijd open, voor iedereen. Want eten brengt mensen bij elkaar, dat wist moeder Ykeallo zeker. En die overtuiging werd dagelijks bewaarheid, wanneer de keuken zich weer vulde met familie en vrienden. En vrienden van vrienden. Voor een bordje keywot, maar vooral voor een dosis gezelligheid. Het gevoel van thuiskomen. Iets wat in geen restaurant op de menukaart staat.

En toen veranderde de wereld om Mek heen. Politieke spanningen zorgden ervoor dat de warme familiekeuken in Addis Abeba niet meer veilig was. In 1993 besloot hij te vluchten, zonder moeder Ykeallo, zonder zijn broers, zonder zijn vrienden. Na een lange tocht over het Afrikaanse land vol ontberingen, leidde zijn weg op een druilerige dag naar Schiphol. Zijn eindbestemming was bereikt, hij had geen richting meer. Zijn rijke leven gereduceerd tot de ene koffer in zijn hand. Mek was alleen.

Uit die ene koffer bouwde Mek langzaamaan een nieuw bestaan in Nederland op. Hij ging studeren. Maakte nieuwe vrienden. Vond zijn eigen huis. Kreeg kinderen. Werkte als succesvol ICT'er. Ontmoette een knappe Amsterdamse. En wist uiteindelijk zijn droom te verwezenlijken: een keuken met pruttelende pannen in de Amsterdamse Pijp. Zijn restaurant Azmarino als het middelpunt van de straat, waar buurtbewoners, vrienden en kennissen van diverse pluimage geregeld langskomen voor een bordje keywot of gewoon voor een gezellig praatje. "Ik heb alles", lacht hij dan wel eens, met een zeldzaam soort tevredenheid.

Het verschil

Maar aan die tevredenheid begon het plichtsbef te knagen. Mek besloot dat het tijd was om iets terug te doen voor de maatschappij die hem een kans had gegeven om een nieuw leven te beginnen. Verloren jongeren een duwtje in de rug geven, net zoals mensen dat bij hem hadden gedaan. Want Mek had aan den lijve ondervonden dat dat het verschil kan maken voor de rest van iemands leven. Niet alleen tijdens zijn eigen eerste jaren in Nederland, maar ook later, toen hij ICT'er werd.

Bij het bedrijf waar Mek werkte, was plaats voor jongeren die niet zo goed wisten wat ze met hun leven aan moesten. Zoals

Raymond, een teruggetrokken jongen van Chinees-Nederlandse afkomst. Raymond was eenzaam; de televisie was zijn vader en de koelkast zijn moeder. Het was een slimme jongen die alles van computers wist, maar die ook dodelijk verlegen was. Mek nam 'm onder zijn hoede. Onder het motto 'Als ik het kan, kan jij het ook', leerde hij hem niet alleen een vak, maar ook discipline en structuur. Vertrouwen. Vriendschap. De verloren Raymond vond zichzelf. Hij kwam uit zijn schulp en werd zelfverzekerd. En wie zelfverzekerd is, heeft lef. Na jarenlang te zijn weggekropen achter zijn computer, ver weg van de buitenwereld, durfde Raymond nu zijn grenzen te gaan verleggen. Aan de universiteit, waar hij wordt opgeleid tot computerexpert. Zodat hij straks zijn droom kan verwezenlijken: een eigen baan met een eigen huis en misschien zelfs wel een eigen gezin. Meedoen met de samenleving, erbij horen. Het enige wat hij nodig had, was het duwtje in de rug. Iemand die richting gaf en die in hem geloofde. Iemand als Mek.

Samenwerken

En dat is wat Mek wil blijven doen: verloren jongeren laten zien dat je veel kunt bereiken, als je het maar probeert. Want als hij een fijn leven kan opbouwen vanuit één koffer, dan kan iedereen het.

In een huiselijke sfeer bij pruttelende pannen in een keuken gevuld met smakelijke geuren luisteren naar elkaar. Samenwerken. Elkaar vertrouwen, nodig zijn. Merken dat mensen je verwachten en het waarderen dat je er bent. Ergens bij horen. Zodat je terug wil komen, niet omdat het moet. Net als Mek's vrienden in Addis Abeba.

Eten brengt mensen bij elkaar. En in een sterk geïndividualiseerde samenleving als de onze, betekent dat net het verschil.

MEKSPACE

Restauranteigenaar Mek Ykeallo (42) werkt aan een plan om een restaurant op te zetten dat wordt gerund door jongeren die moeite hebben een plek in de samenleving te vinden. Mekspace wordt een plek in Amsterdam waar jongeren hun talenten kunnen ontdekken en uitbouwen in een veilige omgeving onder intensieve begeleiding van deskundigen. Maatschappelijk werkers, psychologen maar bijvoorbeeld ook ervaren chefs helpen de jongeren met het maken van een nieuwe start. Samen wordt gekeken naar hun mogelijkheden en beperkingen. Iemand die dodelijk verlegen is kan dan misschien beter niet in de bediening werken, maar hij of zij kan bijvoorbeeld wel floreren als assistent van een chef. Een plek veroveren in het restaurant is het begin van een plek veroveren in de maatschappij: de jongeren leren wat het betekent als er iets van je wordt verwacht en hoe je kunt blijven voldoen aan die verwachtingen. Hoe leuk het is om mee te draaien in samenwerking met andere mensen.

Mekspace wordt een knus huiskamerrestaurant waar niet alleen de gasten zich thuis moeten voelen, maar het personeel ook. De menukaart moet de samenstelling van het personeelsbestand weerspiegelen met gerechten uit de hele wereld. Van keywot tot bami, van stamppot tot couscous. Regelmatig spelen er bandjes, op een groot tv-scherm kan even stoom worden afgeblazen met het spelen van games.

Mek is in gesprek met verschillende groothandels die interesse hebben in het sponsoren van Mekspace. Wanneer het restaurant zijn deuren opent, is nog onbekend.

*‘Juist toen ik wilde laten zien wat de algemene chagrijnigheid in de mens
ongelofelijk kan bevorderen (het weer), klaarde het op.’*

Thijs Mosterman is fotograaf in wording. Hij wil de dingen graag op een andere manier laten zien,
zoals ze ook zijn, maar in de regel nooit gezien worden.

IN DE STEEK GELATEN

Daar staat ze dan. Achttien lentes jong. Achttien jaar en twee dagen om precies te zijn. Een mooi slank meisje, bruin haar en prachtige grote bruine ogen. Spijkerbroek, trendy t-shirt en een hip jasje maken het geheel compleet. Ze is bij het zwerfjongerenproject aangemeld door de schoolmaatschappelijk werkster. Ook zij is bij het gesprek aanwezig.

We zullen haar Tamara noemen. Stralend vertelt ze dat ze haar VMBO diploma heeft gehaald. Straks gaat ze naar het MBO. Ze heeft er zin in maar.... Ze heeft geen dak meer boven haar hoofd. Ze is op straat gezet door vrienden van haar moeder. Haar vader is niet in beeld. Ook nooit in beeld geweest trouwens. Tamara's moeder is met de liefde van haar leven verhuisd naar Italië. Liefde nummer zeven. Deze keer is het echt de liefde van haar leven zo heeft moeder haar dochter verzekerd. Tamara mocht mee naar Italië. Dit wilde ze echter niet. Ze koos voor het halen van een diploma en gelukkig kon ze wonen bij vrienden van haar moeder. Dat wil zeggen zolang moeder betaalde.

Toen stopten de betalingen. Van een gezellige sfeer veranderde de sfeer in ongezellig. De sfeer werd beladen. Tamara at, dronk en dachtte op kosten van anderen. Natuurlijk werkte Tamara, een bijbaantje in de horeca. Maandelijks leverde dit zo'n € 120,00 op. Hiervan werd de telefoon en de zorgverzekering betaald. Bijdragen in de kosten van levensonderhoud lukte niet. Smeekbedes aan het adres van moeder werden niet gehonoreerd en dus zou Tamara op straat worden gezet. Tot aan het woord smeekbedes werd het verhaal vlot en met droge ogen verteld. Bij het woord smeekbedes begonnen de tranen te vloeien. Een vloedgolf van tranen. Bijna niet te stoppen. Tamara voelde zich zo alleen en zo in de steek gelaten. Welke moeder deed nou zoiets?

Thee, zakdoekjes en een pauze dragen eraan bij dat het gesprek kan worden voortgezet. Nee, er is geen sprake van schulden. Nee, blowen of wat dan ook doet ze ook niet. Koken kan ze, de was doen ook en ze is ook sociaal vaardig. Besloten wordt dat Tamara bij ons kan wonen en dat we hard op zoek gaan naar een passende vervolgplek.

Tamara gaat 't wel redden. Eigenlijk is ze alleen maar op zoek naar een moeder, 'maar dan wel een echte...'

HET VERHAAL ACHTER DE MENSEN

Jenny Kamps is manager van BYou, een Zwols, laagdrempelig inloopcentrum voor zwerfjongeren. In de omgang met de jongeren is ze duidelijk, rechtstreeks, bevlogen en betrokken. Daarbij heeft ze ook een groot, relativerend gevoel voor humor. En dat is wel nodig, want de verhalen van de mensen die ze helpt zijn schrijnend. Die verhalen tekent ze maandelijks op in TREF. Om de strijd aan te gaan met vooroordelen en om het onderlinge begrip te vergroten.

Oerwoud van elkaar tegensprekende regels

Een aantal jaren werkte Jenny als budgetconsulent voor dak- en thuislozen. 'Ik had niet eerder met deze doelgroep te maken gehad. Er ging een wereld voor me open. Kijk, ik dacht net als iedereen dat het allemaal best goed geregeld was in Nederland. Maar de regelgeving op financieel gebied bleek een uiterst complexe materie. De vele regels en wetten werkten vaak dwars tegen elkaar in. En dat is jammer, want de basisvoorwaarde voor rust en groei is dat het geld op orde is. Ik ben er echt van geschrokken hoe bureaucratisch alles is. Zo klopte ik eens vergeefs aan bij Schuldhulpverlening omdat het schuldbedrag te laag was. Met andere woorden: maak eerst nog maar wat meer schulden. Of een dakloze wilde boetes afbetalen, maar het enige wat hij echt kon missen, twintig euro per maand, bleek te laag te zijn. Dus mensen die

Jarenlang was Jenny (51) secretaresse. Heel leuk werk, maar toen ze de veertig naderde begon het te kriebelen. 'Het is altijd mijn droom geweest om maatschappelijk werk te doen. Ik bied graag een luisterend oor en daarnaast sprak de praktijk me aan: mensen helpen, proberen inzicht te krijgen, hulp verlenen. Dat is wat ik wilde doen.' Jarenlang ging ze een dag per week naar school. 'Het was als een schoolreisje, zo interessant en leuk. Ik heb van de opleiding genoten.' Jenny solliciteerde tijdens de opleiding bij het Leger des Heils en werd aangenomen. 'Het werk trok me aan. Je hoeft niet een bepaald geloof aan te hangen en het ook niet op een bepaalde manier te praktiseren, als je maar gelooft en dat doe ik. Het Leger des Heils werkt met mensen van allerlei religies. Het enige wat ze van de medewerkers verwachten is dat je elkaars geloof respecteert. Dat is een heel mooi uitgangspunt, vind ik persoonlijk.'

JENNY

helemaal aan de onderkant van de samenleving zaten, werd het heel moeilijk gemaakt om daar uit te komen. Sterker nog: ze werden gewoon tegengewerkt.' Maar Jenny zat niet bij de pakken neer. 'Naast individuele hulp, probeerde ik ook met de collectiviteit aan de gang te gaan. Wat konden we doen om het voor deze groep mensen beter te regelen? Inmiddels is het in Zwolle veel beter geworden. Er wordt nu gebudgetteerd, Schuldhulpverlening heeft de drempel verlaagd; er zijn veel positieve dingen gebeurd.'

Laagdrempelig inloopcentrum

Na een paar jaar ging Jenny als projectleider werken bij Take Off, een zwerfjongerenprogramma van woningcorporaties en het Leger des Heils. 'Er was nood onder jongeren; er moest onderdak, dagbesteding en woonbegeleiding komen. We

startten in Zwolle met twee flatjes voor zes jongeren. Later kwamen Hardenberg en Den Ham erbij. Maar ik had het gevoel dat er een gat was. Jongeren kregen werk, maar kwamen niet opdagen. Of ze volgden een opleiding, maar spijbelden. De stap was gewoon nog te groot. Er moest iets laagdrempeligers met een andere aanpak komen.' Op een gegeven moment raakte ze in gesprek met Peter van den Berg, een politietrainingscoach die bij zijn trainingen jongeren wilde inzetten. 'Onze zwerfjongeren namen deel aan een politietraining van een week in Schotland, en we ontdekten dat dit werkte. De jongeren voelden zich serieus genomen, ze kwamen los, het onderlinge begrip groeide, evenals hun eigenwaarde. Vooroordelen werden geslecht, er gebeurde wat. Dat was ongelooflijk om te zien.'

Als gevolg van dit succes richtte Jenny samen met Peter de stichting BYou op, met het idee om niet alleen de jongeren in te zetten bij trainingen, maar om een laagdrempelig inloophuis op te zetten voor jongeren die wel wat hulp kunnen gebruiken. Het concept werd omarmd door de gemeente Zwolle en enkele maanden geleden is BYou daadwerkelijk gestart met een inloophuis, Jenny is manager. 'We willen mensen, instellingen en organisaties aan elkaar verbinden, zodat ze elkaar verder kunnen helpen en hun wereld wat groter wordt.'

Opvoedkundige en financiële verplichtingen

'Zwerfjongeren vormen een lastige doelgroep', vertelt Jenny. 'Ze zijn eerst al moeilijk te traceren en vervolgens hebben andere hulp nodig dan de oudere dak- en thuislozen. Ze haken af als ze in een het ongelofelijke waaier van regelgevingen terechtkomen, waar ze letterlijk van het ene loket naar het andere loket worden gestuurd. Ik wil hen daarin helpen.' De situaties en verhalen die Jenny tegenkwam en tegenkomt zijn ongelofelijk. 'Ik ben zelf ook moeder. Mijn dochter en zoon zijn nu 29 en 24. Opvoeden is een ingewikkelde zaak, maar ik heb me vaak verbaasd over hoe makkelijk ouders afstand nemen van hun opvoedkundige en financiële verplichtingen. Er zijn natuurlijk ook situaties dat de ouders met de handen in het haar zitten, het verschilt gewoon per casus. En elke keer denk ik: nu heb ik alles wel meegemaakt, en dan komt er toch weer iets ongelofelijks op mijn pad wat ik me niet had kunnen voorstellen. Jongeren kunnen natuurlijk heel lastig zijn. Ik denk altijd: hoe was ik zelf toen ik jong was. Toen wist ik alles heel zeker op mijn manier. Naarmate je ouder wordt kom je er achter dat dat helemaal niet zo is, maar ja, zo denk je nu eenmaal als je jong bent. En daar moeten we rekening mee houden.'

'Ik voel me bevoorrecht dat ik dit werk mag doen', vindt Jenny. 'Ik had dit nooit kunnen dromen toen ik aan mijn opleiding begon. Het is geweldig om met jongeren te werken. Om ze te kunnen raken en in beweging te krijgen, om samen iets te bewerkstelligen.' Ze heeft inmiddels al wel heel veel ellende gezien. 'De mensen worden harder en individualistischer. Toch blijf ik geloven in het positieve. We leven in een moeilijke wereld, maar er zijn ook zoveel mooie dingen, als je ze maar wilt zien. Juist die kleine, positieve dingen die ik tegenkom op mijn pad, geven me heel veel energie. Ach, en wie weet zorgt de recessie voor een kentering: gaan mensen juist weer wat meer op elkaar letten, behandelen ze elkaar wat meer zoals ze zelf behandeld zouden willen worden. Ik zou tegen iedereen willen zeggen: maak eens een praatje met elkaar. Dan blijkt de wereld heel anders in elkaar te zitten dan je denkt. Als de mensen wat opener staat voor elkaar, als je het verhaal achter de persoon kent, zal er meer onderling begrip zijn en minder vooroordelen. Ik hoop dat mijn bijdragen aan TREF daaraan zullen meewerken.'

Aantal zwerfjongeren in Nederland

Zwerfjongeren zijn volgens een door de Tweede Kamer vastgestelde definitie 'feitelijk of residentieel daklozen onder de 23 jaar met meervoudige problemen'. Volgens de laatste telling aan de hand van deze definitie zijn er ongeveer 9000 zwerfjongeren in Nederland. De telling werd in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) uitgevoerd door onderzoeken adviesbureau HHM.

NERGENS PLEK

In haar tengere lijf zit zoveel boosheid.
Boosheid is misschien nog wel zacht uitgedrukt.
Woede is een beter woord.

Geen goed woord heeft ze over voor hulpverlening. Weet ik wel wat het is om te midden van hulpverleners te zitten en door niemand geholpen te worden? Weet ik wel wat het is als je huisarts met z'n gore poten aan je zit? Of jeugdzorg?

Gierende uithalen. Een schokkend lijf.

'Mijn moeder is een borderliner. Mijn twee zusjes zijn uit huis gehaald door jeugdzorg. Ik bleef achter bij haar. Met mij mocht ze het dan proberen. Ik was altijd bang, zo vreselijk bang. Ze schreeuwde tegen mij. Alles moest ik doen in huis. Als ze niet schreeuwde was ik ook bang want wanneer begon het weer? Ik maakte vaak soep. Dat vond ze lekker. Was de soep te warm dan was het niet goed. Als de soep te koud was ook niet goed. "Je bent GVD een waardeloos jong." "Ik had je nooit op de wereld moeten zetten." "Waar had ik GVD het lef vandaan gehaald om te bestaan?" Dat waren gevleugelde uitspraken van mijn moeder. Altijd wist ze mij te raken. Vriendinnetjes meenemen naar huis durfde ik ook niet, ik schaamde me zo verschrikkelijk voor mijn moeder en ons huis. Naar vriendinnetjes toe gaan deed ik ook niet. Niemand wilde mijn vriendinnetje zijn....'

'Natuurlijk kwam er iemand van jeugdzorg over de vloer. Op afspraak. Stom want dan kon ze, mijn moeder dus, zich echt wel gedragen. Dan was ze lief. Tuurlijk was het huis dan ook schoon. Mijn moeder kreeg daarvoor complimenten en ik deed het werk. Later kwam ik op het MBO terecht. Spijbelen, verslapen, huiswerk nooit af. Ik moest mij melden bij het schoolmaatschappelijk werk. Ik durfde niets te vertellen over thuis. Mijn moeder had me ooit gedreigd uit huis te zullen smijten als ik bij anderen zou klagen over thuis. De maatschappelijk werkster vroeg me waarom ik spijbelde. Tuurlijk wist ik zogenaamd niet waarom. Ze vroeg niet door of zo. Ze had ook wel eens gespijbeld. Ze had trouwens meer oog voor haar mobiele telefoon dan voor mij. Later kwam ik nog bij een ander schoolmaatschappelijk werkster terecht. Haar vertrouwde ik wel. Ze vertelde mij dat ik echt hulp moest zoeken of zo. Ik moest naar de RIAGG of zo. Dan moest ik wel eerst naar de huisarts voor een verwijfsbrief.'

Weer barst ze in tranen uit. De huisarts. Moest ze daar dan maar naar toe gegaan. Ze durfde niet... Jaren geleden was ze daar een keer geweest. Ze zat toen nog niet zo lang op het VMBO. Allerlei vage klachten had ze toen. Hij vond haar er ook zo moe uit zien. Was ze verder wel in orde? Ze moest zich ontkleden. In haar onderbroek en behaasje had ze daar gestaan. Hij had haar betast, was wat gaan hijgen en had glazige ogen gehad. Ze was zo bang geweest. Na het aankleden was ze in verwarring de spreekkamer uit gevlucht. Zonder verwijfsbrief. Wel met het voornemen om daar nooit meer naar toe te gaan. Veel later pas had ze in de gaten gekregen wat hij had gedaan bij haar. Terug naar de huisarts kon ze niet, durfde ze niet. Ze ging nog liever dood. Nu loopt ze vast met alles. Moeder heeft haar toch op straat gezet. Ze had weer een bui. Moeder voelt zich niet meer verantwoordelijk voor haar dochter nu ze achttien is. "GVD op haar leeftijd werkte moeder al..."

Dit kind voelt zich zo alleen en zo onbegrepen. Ze durft niemand meer te vertrouwen. Iedereen deed iets voor haar maar als het erop aan kwam deed niemand iets voor haar. Ook ik, als hulpverlener, kan alleen maar aanbieden om met haar te zoeken naar een goede plek. Concreet kan ik niets doen voor haar. Ik heb me nog nooit zo machteloos gevoeld. Eindelijk durf je dan om hulp te vragen en dan is er nergens plek.

Enige tijd later hoor ik dat ze zelfmoord heeft gepleegd.

Geen rouwkaart
Geen rouwadvertentie
Gecremeerd in besloten kring

*Jenny Kamps is manager bij de stichting BYou,
een Zwols inloopcentrum voor zwerfjongeren.*

RARE MENSEN?

Het werd me maanden eerder al gevraagd: of ik op een paardensport-evenement wilde werken. Natuurlijk wilde ik dat wel, hoewel ik niets met paarden heb. Vrienden en collega's die er al waren geweest vertelden alles over lieden die zich chique kleden, grote auto's huren en zelfs hondjes lenen om zich even tot de jetset te wanen. We lachten erom, wat een rare mensen.

Na mijn eerste werkdag liep ik terug naar het weiland dat voor dit evenement was omgetoverd tot parkeerplaats. Mijn oude, gedeukte maar lieve Golfje stond tussen de dure terreinwagens en SUV's op mij te wachten. Het had geregend en het veld was modderig, maar op mijn werkschoenen kon ik prima uit de voeten.

Mijn Golfje dacht daar anders over. Nadat we een paar meter hadden gereden, stonden we vast op het blubberige parkeerveld. Golfje kon geen kant meer op.

Ik stapte uit en keek om me heen. In de verte liep een deftige dame, type tijdelijke jetset. Ik herinnerde me de verhalen die ik had gehoord – wat een rare mensen – en vroeg me af of ik haar om hulp kon vragen, maar ze was me voor.

“Sorry mevrouw, mag ik u misschien wat vragen?”

“Ja, natuurlijk,” antwoordde ik.

“Hebt u een mobiele telefoon waarmee ik even zou mogen bellen? Ik heb geen bereik en ik ben iedereen kwijt, ik weet niet of ze al naar huis zijn.” Ik pakte mijn telefoon uit de auto en gaf hem aan haar. Ze keek dankbaar en belde kort met haar wederhelft.

“Echt ontzettend bedankt,” zei ze toen ze mij de telefoon teruggaf.

“Geen probleem,” was mijn reactie, waarna ik verzuchtte dat ik mijn auto geen kant op kreeg. “Wat vervelend,” zei ze terwijl ze om zich heen keek.

“Misschien kunnen die mannen u helpen!” Ze liep naar twee chique heren die net het parkeerveld op kwamen lopen en vroeg hen om hulp.

Enige minuten en mankrachten later reden Golfje en ik terug naar huis. Ik dacht aan de verhalen van mijn vrienden en collega's en besloot me nooit meer zo in de maling te laten nemen.

Wat een lieve mensen.

Janneke Pelle (28) werkt in zorg en horeca, is koorpianiste, recenseert theatervoorstellingen en geeft elke week Nederlandse les aan een inburgerende leeftijdgenote. Bovenal houdt ze van mensen en hun verhalen. Hierover schrijft ze op <http://weblog.theefiets.nl>.

‘MIJN KINDEREN ZIJN HET

BELANGRIJKSTE,

Tot voor kort poetste Songül elke week bij dertien huizen, verspreid over haar woonplaats. Iedere dag zes uur werk. Nu zorgt ze in haar eentje voor haar zieke schoonmoeder. ‘Zij heeft suikerziekte en kan niet meer goed lopen. Omdat mijn schoonmoeder geen Nederlands spreekt, kunnen we geen gebruik maken van bijvoorbeeld Thuiszorg. Die kan ze echt niet verstaan. Daarom zorg ik elke dag voor haar: koken, poetsen, wassen, medicijnen geven. De enige hulp die we hebben, is iemand die elke week haar benen komt masseren. Verder doe ik alles.’

Songül is geboren en opgegroeid in een dorp in Turkije. Ze weet nog precies de datum waarop ze naar Nederland kwam: 28 augustus 1992. Haar gezicht spreekt boekdelen. ‘Ja, ik moet gek zijn geweest om hier te komen’, lacht ze. ‘Mijn Turkse man is in Nederland geboren en kwam op vakantie in Turkije. Toen ben ik daar met hem getrouwd en vervolgens met hem naar Nederland gegaan. Ik was 18 jaar.’

Haar hele leven heeft ze hard gewerkt. In Turkije op het land bij het dorp en in Nederland zeven jaar in een fabriek, veertig uur per week. Ze had het naar haar zin op het werk. ‘Mijn collega’s waren heel lief en mijn baas was aardig. Maar op een kwade dag ben ik van de trap gevallen en kreeg daardoor veel last van mijn rug. Het fabriekswerk bleek te zwaar. De dokter zei: je moet stoppen. Ik vond dat erg jammer, maar het kon niet anders. Sindsdien doe ik poetswerk bij mensen thuis. Dat ik dan bijna altijd alleen ben, vind ik wel prettig. Lekker rustig. Maar nu kan dat dus niet meer vanwege mijn schoonmoeder.’

‘De artsen konden hem niet redden’

Wat haar door de dagelijkse drukte en stress heen sleept, is de liefde voor haar kinderen. Trots vertelt ze dat ze drie kinderen heeft gekregen. ‘Mijn oudste kindje is echter overleden toen hij nog maar vier maanden was. We namen hem mee op vakantie naar Turkije en daar liep hij een bacteriële infectie op. Hij heeft in Nederland in het ziekenhuis gelegen, maar de artsen konden hem niet redden. Uiteindelijk hebben we besloten om hem van alle apparatuur af te halen en te laten sterven. Dat heeft me enorm veel verdriet gedaan. Ik heb daarna vijf jaar psychologische hulp gehad om het verlies te verwerken.’ Haar dochter van zes en zoon van elf jaar oud zijn haar lichtbakens. ‘Het allerfijnste in mijn leven zijn mijn kinderen en voor mij is het allerbelangrijkste dat ze

Als Songül (38) lacht, gaat de zon opeens schijnen. Wie haar zo vrolijk ziet, kan zich haast niet voorstellen hoe moeilijk haar leven soms is. Aan de liefde voor haar kinderen ontleent ze haar kracht. ‘Zij zijn alles voor mij.’

gezond zijn. Ik maak me vaak zorgen over hun gezondheid, na alles wat ik heb meegemaakt met ons eerste kindje. Verder vind ik het heerlijk om dingen met ze te ondernemen, zoals naar de stad gaan, of om gewoon samen te zijn. Dat maakt me gelukkig.’

Wat Songül zelf het liefste zou willen, is vast werk. ‘Maar ja, het taalprobleem...’, verzucht ze. ‘Helaas spreek ik niet goed genoeg Nederlands. Ik heb ooit wel eens geïnformeerd naar een taalcursus, maar mijn man heeft een vaste baan en ook al verdient hij weinig, we moesten toch de cursus zelf betalen. Dat was voor ons te duur, vandaar dat het er nooit van is gekomen. Nu red ik me zo. Maar mijn grote droom is een vaste baan en een groot woonhuis. Dan is alles goed.’

En dan lacht ze alweer. ‘Straks ga ik naar de voetbaltraining van mijn zoon kijken, daar verheug ik me heel erg op!’

SONGÜL

STELLA'S LOSSE

EINDJES

Stella is geboren in Villavicencio, een stad middenin Columbia. Haar moeder bracht haar om voor Stella onbekende redenen naar een weeshuis. Toen ze negen maanden was, werd ze samen met een jongetje van twee jaar uit hetzelfde weeshuis geadopteerd door een Fries echtpaar. De twaalf jaar daarop woonde ze in Hardegarijp bij Leeuwarden, maar toen bracht haar adoptie moeder haar naar een vriendin in Heeg, omdat ze 'het niet meer aankon'. 'Ik was een vaderskindje', legt Stella uit. 'Maar ja, mijn vader was door z'n werk in ontwikkelingslanden weken, soms maanden achter elkaar van huis, dus aan hem had ik eigenlijk niet veel. Mijn moeder en ik konden niet met elkaar overweg, ik had adhd en ze raakte, bleek achteraf, overspannen van mij terwijl ze met mijn broer veel beter kon omgaan. Ze kon mij er niet bij hebben, ze had het druk met de kerk, met de kerkenraad, met vrijwilligerswerk en dergelijke.' Stella dacht dat ze voor hoogstens enkele maanden naar de vriendin van haar moeder zou gaan, maar ze bleek niet meer welkom thuis. 'Toen dat tot mij doordrong, kon het nauwelijks geloven.' Maar Stella ging van haar nieuwe 'tante' en haar nieuwe 'neven en nichten' houden. 'Ze leerde me hoe ik me kon uiten, ik mocht er verdrietig zijn, ze zat avond aan avond aan m'n bed om me te laten praten over hoe ik me voelde. Ik kreeg liefde en aandacht van haar. Stappen die ik thuis had overgeslagen, heb ik bij haar kunnen maken. Ik was een heel gesloten meisje, maar ik durfde me steeds meer open te stellen.' Stella knapte op. Het meisje dat ooit getest was voor havo/vwo, maar door alle toestanden was afgezaakt tot vmbo-basis, klom weer op tot vmbo-kader, waarvoor ze uiteindelijk met allemaal achten en negens slaagde.

Ruwe kantjes

'En toen ging ik een theateropleiding volgen in Zwolle', vertelt Stella. 'Ik was nog geen zeventien, dus dat ging helemaal niet goed. Vrijheid vieren, feesten, bloemetjes buiten zetten, van leren kwam niets.' Ze ging van de ene opleiding naar de andere. 'Ik heb twee keer avond-havo geprobeerd, ik ben aan een makelaarsopleiding begonnen, elke keer wat nieuws, maar het lukte me niet om iets af te maken.' Ondertussen kreeg ze een vriend. 'Met hem heb ik hele diepe gesprekken gevoerd over hoe het verder moest. Want er moest iets

Ze interviewt voor de radio net zo makkelijk een politicus als een slager, ze kletst net zo gezellig met de weerman als met de nieuws-presentator. Stella Ulfman (22) wil superrijk en superberoemd worden, en ze is haar ambitieuze carrière een half jaar geleden begonnen bij ZOo, de Zwolse Omroep Organisatie. 'Oprah Winfrey is mijn grote voorbeeld', vertelt ze. De flair is aanwezig, evenals de ambitie. Maar eerst moet ze nog wat losse draadjes uit haar verleden wegwerken.

gebeuren. Ik heb zoveel woede in me, er zijn zoveel dingen die ik eigenlijk nog moet verwerken.' Het is ook niet niks als je eerst door je eigen moeder wordt weggeven, en vervolgens ook niet meer welkom bent bij je adoptieouders. 'En zelfs bij mijn tante die me zo goed opgevangen heeft, heb ik het gevoel dat ik daar ook alleen maar naar toegeschoven ben als het ware. Ik hou heel veel van haar, maar met een zekere voorzichtigheid. Als de wereld vergaat zal ze eerst haar eigen kinderen redden, en dat is natuurlijk logisch. Maar ik heb zelf nergens ooit het gevoel gehad dat ik echt gewenst was, dat men echt voor mij had gekozen. Behalve nu bij mijn vriend. We zijn al vier jaar samen, we houden echt van elkaar.'

Radio maken

Om feeling te krijgen met de wereld der werkenden, zocht Stella vrijwilligerswerk. 'Het was zo toevallig! Ik kijk nooit kabelkrant, maar ik was wat aan het zappen, en daar zag ik ineens dat ze bij de Zwolse Omroep Organisatie allerlei soorten vrijwilligers zochten. Presentatoren, nieuwsredacteurs en dergelijke. Ik heb me aangemeld en ik was meteen van harte welkom.' Presenteren en interviewen lijkt haar in het bloed te zitten. 'Ik vind het geweldig! Vaak ben ik nog wel chaotisch en soms weet ik niet van stoppen, maar dat ben ik nu allemaal aan het leren. Ik vind het geweldig om voor de microfoon te zitten, om mensen te interviewen, om mooie programma's te maken.' Binnenkort krijgt Stella een eigen programma. 'Ik wil artiesten interviewen, maar dan op een geheel eigen, alternatieve, gelijkwaardige manier. Bijvoorbeeld over de inhoud van hun nummers, hoe ze aan hun teksten komen, of ik ga juist die teksten gebruiken om andere onderwerpen aan te kaarten.' Op de vraag wat haar grootste droom is, weet ze helder en duidelijk antwoord te geven. 'Ik wil superrijk en superberoemd worden. Ik zou m'n eigen televisiezender willen hebben, met alles erop en eraan, en daar dan goede dingen mee willen doen. Meer aandacht voor wat er nu echt speelt. In derdewereldlanden bijvoorbeeld, mensen verder helpen op een goede manier. Oprah Winfrey is mijn grote voorbeeld. Ik zou mensen willen ontvangen en interviewen zoals zij dat vroeger deed. Maar ja! Misschien wil ik toch ook nog wel heel wat anders! Business Woman worden of zo. Het kan nog alle kanten op met mijn opleidingen, mijn

STELLA

carrière, mijn toekomst.'

Maar voor ze verder kan, moet ze dus nog wat losse eindjes wegwerken. 'Die boosheid in mij wil ik kwijt. Dat chaotische moet ook wat dimmen. Ik praat niet meer met mijn adoptiefamilie, daar moet ik misschien ook wat aan doen. En eigenlijk zou ik ooit ook wel mijn echte moeder eens willen spreken. Er leidt natuurlijk altijd een onzichtbaar draadje naar je echte moeder toe. Ik zou willen weten waar ik mijn trekken vandaan heb, mijn karaktereigenschappen. En ik zou antwoord willen krijgen op de vraag waarom ze me niet kon

houden. Maar ik weet eigenlijk niet zeker of ik dat nu al wil. Het voelt ook weer alsof het niet klopt tegenover mijn adoptiefamilie. Kijk, want ook al is het natuurlijk niet meer zo onvoorwaardelijk als vroeger; ik hou toch nog wel steeds van hen.' Stella lacht. 'Het zijn wel allemaal losse eindjes, hè. Maar ja, zo is het leven misschien gewoon wel. Allemaal losse eindjes die je een voor een netjes moet afwerken.'

Studeren om de wereld te veranderen

WAAR ZIJN DE IDEALEN?

Levin Zühlke-van Hulzen (19) heeft zowel de Duitse als Nederlandse nationaliteit en studeert sinds september psychologie in Amsterdam. Hij werkt daarnaast bij een supermarkt. 'De Nederlandse politiek heeft geen idealen.'

'Mijn studie is leuk en spannend; vanaf de eerste dag heb ik veel geleerd. Bijvoorbeeld over een Amerikaanse sekte die geloofde dat zij door God met UFO's zouden worden gered op de dag dat de wereld zou vergaan. Natuurlijk kwamen de UFO's niet en bleef de wereld gewoon bestaan. Toen gingen die mensen naar verklaringen zoeken, zoals 'dit was maar een oefening, de UFO's komen morgen'. Tot die tijd was deze sekte nog helemaal niet bezig met bekeren van anderen en publiciteit zoeken. Maar toen die UFO's alsmaar niet kwamen, begonnen ze steeds fanatieker hun ideeën uit te dragen. Slechts bij een handjevol sekteleiden ging de ogen open; zij vielen van hun geloof. Conclusie: mensen hebben de neiging om hardnekkig aan hun denkbeelden vast te houden, ook al zijn ze aantoonbaar onjuist. Ik hoop tijdens mijn studie psychologie te leren hoe ik kan bereiken dat mensen open gaan staan voor verandering en hun denkbeelden wél aanpassen.'

Geloof

'Als er ergens iets bovennatuurlijks is, zie ik daar geen uitwerking van in de gewone wereld. Dus ik geloof niet meer in God. Daar heb ik best nog wel eens moeite mee, want het zit zo ingebakken om te denken 'god, help me even'. Maar die gedachte helpt toch niet, dus dat probeer ik af te leren. Voor mij was God nooit een man met een baard op een wolk, maar ik geloofde wel in de hemel en dat iedereen daar in komt. Want na je dood zou Hij net zo goed even kunnen uitleggen hoe het zit, zodat niemand naar de hel hoeft. En daarnaast zou het voor God belangrijker moeten zijn hoe mensen tegen elkaar doen dan hoe ze tegen Hem doen. Zo ging ik steeds vrijer denken. Ik geloof nu alleen nog in het goede in de mens. Verder bekijk ik de wereld liever wetenschappelijk en onderzoekend: wat gebeurt er en waarom. Niet erg romantisch inderdaad, maar ik hou mezelf liever niet voor de gek. Mijn moeder is een linkse dominee en heel vrijdenkend, zij ziet God als een kracht die mensen aanzet tot het goede. Verder is 'gelooven' niet echt een gespreksonderwerp in ons gezin. Mijn ouders hebben me altijd gesteund, ook bij politieke acties.'

Slavenwerk

'Bijna alles aan de huidige maatschappij vind ik verkeerd. Daarom wil ik de wereld veranderen, al is het maar een

beetje. De economie bijvoorbeeld, die maken we in dit kapitalistische systeem met zijn allen, terwijl maar heel weinig mensen ervan profiteren. Mijn baan als vakkenvuller is echt slavenwerk. Je leidinggevende kan heel vriendelijk zijn, toch bepaalt hij tot op de minuut wat je moet doen. Maar ik ben volwassen en heb ook hersenen, ik wil iets te zeggen hebben over mijn leven. En dan de politiek. We noemen dit een democratie, maar je mag alleen elke vier jaar stemmen en verder? Gewone mensen hebben niks in te brengen.'

Vijandelijk

'Ik stoer me ook aan de algemene moraal dat iedereen voor zijn eigen hachje zorgt en dat er verschil is tussen "anderen" en "wij". Bijna iedereen reageert vijandelijk op minderheden. Dan bedoel ik niet eens buitenlanders of homo's, maar als je een groep hebt en er komt een nieuw iemand bij, dan is die altijd 'anders'. Ook mensen die helemaal niet racistisch zijn, hebben daar last van. Zo heb ik een aardige collega die in de pauze vervelende grappen over negers vertelt. Maar als hij een zwarte tegenkomt, is hij heel vriendelijk. Dat begrijp ik niet.'

'Veel Duitse jongeren komen in Nederland studeren, dat gaat hier beter en makkelijker. Die Duitsers spreken net zoals ik vaak prima Nederlands, maar je merkt aan de reacties dat ze er toch niet bijhoren. Nederlanders zijn vriendelijk, maar je voelt dat ze onderscheid maken. Het bewustzijn is er niet dat iedereen gelijk is en dat mensen solidair moeten zijn met elkaar. Geert Wilders van de PVV valt moslims vaak verbaal aan. Gelukkig zijn moslims op straat veel minder vaak slachtoffer van geweld. Jammer genoeg hebben de meeste mensen niet het besef dat je ook aardig voor elkaar kunt zijn als je elkaar niet daadwerkelijk tegenkomt.'

'Ook met de derde wereld moeten we delen. Natuurlijk zijn mensen gehecht aan hun luxe. Maar waarom zou je niet wat kunnen afgeven als een ander het daardoor beter heeft?'

'Mensen zijn gelukkig niet alleen maar egoïstisch, ze denken vaak aan een ander. Verder zijn egoïsme en jaloezie slechte eigenschappen, maar ik denk ook wel eens dat het mensen actief zou kunnen maken om de koek eerlijker te verdelen. Waarom mag iemand een vermogen verdienen, terwijl een ander ook keihard werkt voor maar een beetje geld?'

LEVIN

Gevoel

'Politiek is het enige wat me boos kan maken en me echt raakt. Ik ben heel empathisch, ik leef mee met anderen. Het doet me pijn als ik in de krant lees dat ergens mensen dood gaan aan honger. Daar wil ik dan iets aan doen. Maar verder voer ik geen actie, ik ben vooral goed in praten. Op mijn werk tref ik regelmatig linkse mensen, maar bij mijn medestudenten heb ik nog geen gelijkgestemden kunnen vinden. Het ergste vind ik als ze zeggen dat ze ergens geen mening over hebben. Want als je nadenkt, heb je altijd een mening. Mensen met een goed verstand maar zonder mening of vragen, dat vind ik bizar.'

'Ik zoek dus nog naar een groep mensen die hetzelfde denkt als ik: een communistische vereniging. Communisten vormen

helemaal geen gevaar voor de democratie, integendeel. Wij haten alleen het kapitalisme en de onderdrukking van gewone mensen. Wat dat betreft is Nederland best saai. In Duitsland ben ik bevriend met mensen die politiek hele spannende dingen doen en zich actief inzetten voor een betere wereld. Jammer genoeg ontbreekt bij alle Nederlandse politieke partijen een visie op de samenleving. Hier heeft geen enkele partij idealen. Nederlanders zoeken altijd de consensus, maar ik wil geen compromissen sluiten. Mensen moeten zich weer bewust worden van de klassenverschillen. De meeste mensen zijn nog steeds proletariërs: ze kunnen alleen hun eigen werkkraft verkopen. Als we echt gelijk willen zijn aan elkaar, dan kom je er niet met een compromis, maar moet je die rijken naast ons aan het werk zetten.'

Zeuren & Zanik en de kloof

Het stikt van de kloven...

Tja, het wordt weer winter...

De kloof tussen burger en politiek, tussen islam en christendom, tussen 'zij' en 'wij'.

Ik heb vooral last van kloven in mijn voeten...

Men zou eens wat minder langs mekaar heen moeten kletsen en meer naar mekaar moeten luisteren. Dat is dé oplossing.

Nou, persoonlijk vind ik tarwekiemolie de beste remedie.

zeurenzanik.nl

AAN DE KANT

'Asjemenu!
Zo'n hoog IQ'
Sprak dokter Ben verbaasd
'Hij 's geniaal!
En zo verbaal!'
Toen Joop was uitgeraasd

'Er is geen hoop!'
Riep kleine Joop
Hij praatte altijd raar
'Hij denkt te diep'
Zei tante Miep
Dat was maar al te waar

'Deze gigant
moet in de krant!'
Vond iedereen terstond
Joop kreeg veel macht
Hij was toen acht
En hield nooit meer z'n mond

'Het kabinet
Is nu aan zet',
Riep Joop, toen was hij twee
En moeder sprak
-haar mond stond strak-
't Is vast ADHD

Ma draaide door
En pa verloor
Volledig zijn verstand
En zus liep weg
Joop zei: 'nou zeg!
Is hier causaal verband?'

'Democratie..'
-Joop was toen drie-
'Vind ik een fout systeem!'
Pa zei vol schrik
'Ik denk dat ik
Er nog maar eentje neem'

Het huis was leeg
En Jopie kreeg
Een heel eenzaam gevoel
'Hield die schavuit'
-legde men uit-
'Maar één keertje zijn smoel!'

'Ik heb altijd
gelijk, m'n meid'
Zei Joop tegen z'n zus
Hij was toen zes
Goed bij de les
Maar niet zo tactvol dus

Dus pas maar op:
Zit j'aan de top
Van 't menselijk verstand
Betuttel niet
Want tja, je ziet
Je staat zo aan de kant!

Puntenslijper

magazine